

Från kyrkomötet.

Omorganisation av stiftsstyrelserna.

Motion av hr *A. Carlgren*.

Stiftsstyrelsernas sammansättning och organisation i övrigt äro fortfarande reglerade av 1686 års kyrkolag och kungl. förordningen huru med rättegång uti domkapitlen skall förhållas den 11 februari 1687.

Under de snart 2 1/4 århundraden, som sedan dess förflutit, hava tid efter annan en mängd revisionsförslag framkommit, avseende omorganisation till större eller mindre del av stiftsstyrelserna.

Så har skett, bland annat, vid riksdagarna åren 1720, 1731, 1762, 1844—1845, 1850—1851, 1856—1858, 1859—1860, 1862—1863, 1867, 1880, 1893 samt 1905, ävensom vid kyrkomöten åren 1868, 1873, 1888, 1893, 1898 och 1903. Sist år 1905 uppdrog k. m:t åt en kommitté att utarbeta förslag till omorganisation av stiftsstyrelserna. Denna kommitté avlämnade den 31 december 1906 ett lagförslag härom, varöver på sin tid yttranden infordrades från vederbörande myndigheter.

Något förslag i ämnet har emellertid icke ännu av k. m:t förelagts vare sig kyrkomötet eller riksdagen.

Frågan är emellertid i våra dagar mer aktuell än någonsin och av den trängande beskaffenhet, att dess snara lösning måste befinnas av ett oavvisligt behov påkallad.

Genom de allmänna läroverkens år 1905 genomförda sekularisering och underordnande under en särskild överstyrelse har nämligen, med restriktion i visst avseende beträffande domkapitlen i Uppsala och Lund, stiftsstyrelsernas nuvarande sammansättning, redan för länge sedan i väsentliga delar föråldrad, förlorat nästan varje spår av fog för sig.

Att läroverkslektorerna i stiftsstäderna fortfarande utan en synlig eller hörbar samfällid protest underkasta sig bisittarskapet i domkapitlen, utgör för kyrkan, sedan nu domkapitlen befriats från den del av sitt arbete, som avsåg läroverken, ingen anledning att tillmäta dessa assessorer en kompetens vid handhavandet av den återstående huvudparten av göromålen, som icke rimligen kan av dem fordras, om än efter hand av en del av dem förvärfvas.

För kyrkans vidkommande måste allaredan det innebära en stor olägenhet, att majoriteten i stiftsstyrelserna utgöres av män med utbildning, kompetens och intressen, inriktade på helt andra ting än ledamotskap i domkapitel, och för vilka detta ledamotskap måste i regel framstå såsom ett främmande och ovälkommet servitut, vidhängande deras egentliga levnadskall. Detta sagt med allt erkännande av och respekt för den

dugande och ej minst ur lekmannasynpunkt tacknämliga insats, gymnasiallärare under tidernas lopp vetat att göra i den svenska kyrkans ledning och utveckling.

Än skarpare framträder den olägenhet, varom jag nyss talat, om man rätt betänker, att även hos den mest samvetsgranne känslan av inkompetens måste förr eller senare medföra likgiltighet och olust för ett arbete, vars art och ändamål han i övrigt må kunna än så mycket respektera.

Men det är icke allenast inkompetens och liknöjdhet, som nu i många fall sitta inne med vota vid avgörandet av de kyrkliga ärendena i domkapitlen. Icke heller mot rent antikyrkliga, för att icke säga antireligiösa, faktorerers direkta ingripande i ledningen finnes för kyrkan under nu rådande förhållanden någon möjlighet att värja sig. Exempel äro förhatliga och tarva eljest intet omnämnande i detta sammanhang, då deras förekomst torde vara åtminstone för de flesta kyrkomötets medlemmar redan förut känd.

Allt detta i ett skede, då kyrkan lika mycket för att fylla sin inre kallelse som för att tjäna såsom samhällets måhända bästa stöd i tider av sinnesoro och djupt ingripande omdaning på skilda områden behöver allt kunnigt och nitälskande positivt arbete, som till dess ledning må kunna förvärfvas.

Emellertid — även den under kyrkan sorterande folkskolans intressen måste anses i de nuvarande stiftsstyrelserna på ett otillfredsställande sätt representerade. Uti Svensk Läraretidning, redigerad av doktor Fridtjuv Berg, framträder ofta en såväl skarp och målmedveten som ingalunda ovederhäftig kritik över folkskoleärendenas handhavande av domkapitlen. Ett åtskiljande av folkskolan och folkskolan torde vara något, som de allra flesta av kyrkans representanter själva anse såsom en olycka eller åtminstone såsom en stor risk. Men förvisso bär det hän mot ett sådant åtskiljande — allaredan äskat av hr Karl Staaff och liberala samlingspartiet — därest icke i någorlunda god tid en omorganisation av stiftsstyrelserna kommer till stånd, inrymmande i dessa styrelser ett sakkunnigt och väsentligt inflytande åt målsmän för folkskolan.

Härförutom bör icke förbises kravet på ett mera tidsenligt och fortfärdigt arbetssätt vid domkapitlen till avlösning av det nuvarande, vars brister träda alltför skarpt i dagen för att här kräva ett närmare omnämnande.

På grund av vad jag sålunda tillåtit mig anföra, får jag vördsamt hemställa,

att kyrkomötet ville besluta att i skrivelse till k. m:t hemställa om framläggande för kyrkomötet och riksdagen av förslag till lag om omorganisation av stiftsstyrelserna.

Från oktoberkyrkostämmorna.

Nedannämnda församlingar hava vid ordinarie oktoberkyrkostämmorna fattat bl. a. följande beslut:

Billeberga, Mlm.: Läraren N. P. Linder beviljades 100 kr. över den lagliga minimilönen från och med 1910.

Hjälmseryd, Jönk.: Läraren vid flyttande södra folkskolan tillerkändes 100 kronors löneförhöjning.

Kärna, Östg.: Till en kurs i huslig ekonomi anslogos 300 kr. och till församlingsbiblioteket 50 kr.

Glanshammar, Örb.: Arvodet för undervisning i slöjd höjdes från 100 till 120 kr.

Asarum, Blek.: Stämman beslöt, att ny skolbyggnad skall uppföras i Högdal, och att skolhuset i Toarp skall genomgå grundlig reparation.

Fredsberg, Skb.: Tvänne nya småskolehus skola uppföras.

Näsby, Örb.: Ett nytt småskolehus skall uppföras vid Nyby.

Bäraryd, Jönk.: Fortsättningskolor skola anordnas vid Bäraryds och Gislaveds folkskolor. Det av folkskoleinspektören framlagda förslaget om Gislaveds folkskolas omändring till litt. B avsågs. Organistlönen höjdes från 150 till 200 kr.

Folkärna, Kpb.: F. småskolläraren A. Sundén tillerkändes ett årligt anslag på 100 kr.

Hökhuvud, Sth.: Stämman beslöt, att församlingen skall betala hela avgiften till småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt.

Verum, Krst.: Till komplettering av uppgifterna i nr 44 meddelas, att de flyttande folkskolorna Verum—Mejarp och Hörlinge—Jägersborg samt två flyttande småskolor — alla med 4 mån. undervisning å vardera stationen — förändrats till två kombinerade folk- och småskolor (i Verum och Jägersborg) och två fasta mindre folkskolor med både folk- och småskoleavdelningar (i Hörlinge och Mejarp). I alla fyra skolorna införes 1 överläsningsmånad, så att folkskoleavdelningarna erhålla 5 och småskoleavdelningarna 4 månaders årlig undervisning.

Lövestad, Mlm.: Stämman beslöt, att lärarepersonalens avgifter till änke- och pupillkassan samt pensionsinrättningen skola betalas av församlingen. Lärarinnan Hanna Rosenqvist tillerkändes 50 kronors löneförhöjning.

Lekvattnet, Vrm.: Fast folkskola skall anordnas vid kyrkan och fast mindre folkskola vid Ormhöjden samt ambulerande folkskolor i Märbacken och Vitkärn.

St. Malm, Sdm.: Förutom i nr 45 omnämnda anslag har stämman tillerkänt f. småskollärarinnan Hildegard Dalbeck en årlig tilläggspension av 200 kr. Till biblioteket anslogos 440 kr., till föreläsningföreningen 600 kr. och till skobeklädnad och bespisning av fattiga barn 700 kr. Arvodet för manlig slöjd höjdes från 125 kr. till 150 kr. pr grupp.

Räknebok för folkskolan av *L. T. Larsson* och *N. Lundahl*. Första och andra häften. Fjärde stereotyperade upplagan. Stockholm, P. A. Norstedt & söners förlag. Pris 65 öre. Facit 20 öre.

Under en tid av mer än tjugo år har lärarekåren haft tillfälle att praktiskt taga kännedom om Larsson & Lundahls

